

AMATÉRSKÉ DIVADLO JEŠTĚ OBČAS DĚLÁM

Rozhovor se scénografkou a lektorkou Kateřinou Baranowskou

Kromě scénografie se věnujete i divadelní režii.

Myslím si, že pro scénografa je dobré, aby nebyl pouze výtvarník, ale aby divadlo znal ze všech úhlů pohledu a věděl o těch profesích co nejvíc. Tím, že si občas zarezíruju, a ráda si zarezíruju, pomáhá mi to líp rozumět tomu, co režisér chce nebo potřebuje.

Kromě divadla se věnujete i výrobě keramiky a vlastních šperků. Napadlo vás někdy tyhle disciplíny spojit?

Ne. To ani spojit moc nejde. Nebo jsem nepřišla na to, jak. Obojí mě to baví. Keramika i šperky jsou pro mě jednak relax, a nebudu zastírat, že v době, kdy zrovna u divadla není práce, i zdroj obživy.

Umělecké sklony máte v genech?

Výtvarné ano – maminka byla výtvarnice. Od tatínka mám spíš vztah k řemeslu, dělat něco rukama, byl velmi dobrý sklář.

Na DAMU jste šla až v 27 letech. Do té doby jste se u divadla vůbec nepohybovala?

Dělala jsem divadlo amatérsky. Zhruba od svých 20 let. Mnoho let to byl jen koníček, ale došlo k tomu, že mě ten koníček začal tak strašně bavit, že jsem se o něm chtěla dozvědět víc. Už mi pak nestačily ani semináře. Na DAMU jsem nešla s cílem, že se divadlem budu živit, ale s cílem dozvědět se víc o svém koníčku. Že z toho je práce, je pro mě velké štěstí, ale vlastně to ani nebylo v plánu.

Pocházíte z Prahy?

Nene, severní Čechy. Nový Bor, Česká Lípa.

Měli jste v Boru amatérské divadlo? Jak jste se k němu dostala?

K divadlu jsem se dostala díky souboru, který tady letos účinkoval, a to je Divadelní klub Jirásek Česká Lípa. V České Lípě jsem pracovala v divadle v propagaci, a byla jen otázka času, kdy mě tenhle soubor stáhne do svých řad. Od nich jsem pak expandovala dál.

Vyzkoušela jste si těch profesí u divadla věru dost...

Jednou jsem jako záskok i stála na jevišti v roli herečky, ale to už nikdy opakovat nebudu. Zjistila jsem, že to opravdu nejde. Na jeviště nepatřím ani náhodou.

Jako porotkyně jezdíte po přehlídkách amatérských divadel už docela dlouho. Baví vás to?

Jsem za to opravdu velmi vděčná. Je to pro mě i poučné, protože když člověk sedí v porotě a je pak nucen představení nějak analyzovat a své připomínky formulovat, dobere se dál, než když na ně kouká jen jako divák neporotce, protože ti skončí jen u „bavilo – nebavilo“ nebo „líbilo – nelíbilo“ a už to potom nezkoumají do hloubky. Z pozice porotce jsem nucená si některé věci pojmenovat, opravdu přijít na to, proč v inscenaci něco nefunguje, nebo naopak čím to je, že to funguje tak dobře, a tím mě to vlastně rozvíjí. Baví mě to a je to pro mě přínosné.

Na přehlídkách jste i vedla semináře.

Občas ještě i vedu. Na letošním Jiráskově Hronově budu mít seminář scénografie. Vlastně ne přímo scénografie, protože za týden se scénografie moc naučit nedá. Budeme

Dale Wasserman: Přelet nad kukaččím hnízdem

DIVÁCI NACHÁZEJÍ PARALELY SE SOUČASNOU DOBOU

Rozhovor se spoluautorkou režijního konceptu Renatou Trličíkovou

S jakým záměrem jste se pustili do zpracování Přeletu nad kukaččím hnízdem?

Náš záměr byl hrát o vymknutosti některých systémů obecně. Některým divákům to ale rezonuje se současnou dobou. Nacházejí si tam nějaké paralely. V tom našem původním konceptu to ale záměr nebyl.

Je u vás v souboru běžné vytvářet dramaturgicko-režijní koncepty společnými silami?

Běžné to není. Ale jelikož náš režisér hraje hlavní roli, nebylo možné, aby režíroval. Hledali jsme tedy variantu, jak s textem pracovat. Pod společnou režii to uvádíme proto, že tam každý vnesl nějaký svůj nápad, pohled. Představení vyrůstalo společně.

Kdo přišel s návrhem zinscenovat právě tuhle hru?

Šéf, pan Pavel Rejman, tedy představitel McMurphyho.

Přinesl vám už upravený text, nebo jste ho upravovali kolektivně?

Úpravu textu jsme dělali společně, v průběhu zkoušení.

Titul jste nasadili kvůli hereckým příležitostem, tématu, ...?

Tahle hra u nás poměrně dlouho ležela v šuplíku. Jednak nás to oslovovalo, cítili jsme, že tam máme o čem hrát. A pak jsme samozřejmě vnímali i to, že jsou v ní herecké příležitosti. A ukázalo se, že úplně pro všechny. Obsazení není úplně standardní, někteří dostali poprvé možnost si vyzkoušet větší roli.

Ve většině souborů bývá víc hereček než herců, u vás je to naopak?

Taky je nás hodně žen, ale tahle hra vyžadovala najít třeba i nějaké nové tváře. Oslovili jsme naše kamarády, sympatizanty. A my děvčata jsme se musela uskromnit a podělit se o jiné úlohy.

Kdo rozdělil obsazení?

V obsazení ženských rolí byly zpočátku různé varianty, ze kterých jsme ale nakonec zkrátka museli jednu vybrat. Co se týká mužských rolí, tam to hlavní obsazení bylo jasné. A to další vyrůstalo z původního konceptu a potom také ze čtených zkoušek. Ale došlo tam i k přeobsazení několika rolí, protože někteří kolegové museli zkoušení přerušit, takže jsme některé role i přehazovali.

Jak jste si poradili se ztvárněním pacientů psychiatrické léčebny?

Hodně jsme si o tom povídali. Poměrně dlouho jsme měli čtené zkoušky, na kterých jsme hledali polohy. Ale je pravda, že si to kluci z velké části přinesli sami, že to svým způsobem vyrůstá z jejich osobností.

Inspirovali jste v jiných inscenacích této hry?

Ne. Nositelem hlavní myšlenky, celého konceptu, je právě pan Rejman. Na inscenaci měla velký vliv přestavba našeho divadla, kvůli které jsme museli hledat náhradní prostory na zkoušení. Našli jsme je v jednom hotelu, v bývalé obchodní pasáži, která je rozčleněna skleněnými vitrínami podobně, jako to využíváme ve scénografii představení. Ten prostor se nám natolik zalíbil, že jsme tam zůstali a odehráli tam většinu představení. A až následně jsme to kvůli hostování přenašeli na jeviště. A víceméně jsme použili scénografický koncept, který vznikl v tom původním prostoru. U nás ve Vsetíně bylo hodně dlouho vyprodáno. Pro nás je to překvapení. Nečekali jsme to.

Adéla Červenková

REBEL BEZ PŘÍČINY

Americký spisovatel Ken Elton Kesey napsal svůj slavný román Vyhodte ho z kola ven v roce 1962. Na základě jeho úspěchu vznikla pouhý rok nato jeho divadelní adaptace s názvem Kde kukačka hnízdo má, jejímž autorem je Dale Wasserman. A konečně roku 1975 byl natočen proslulý film Miloše Formana Přelet nad kukaččím hnízdem. A pod tímto názvem se dnes hraje i divadelní verze populárního románu o svobodě, manipulaci a vzpouře.

Ano. Témata touhy po svobodě a povinnosti svobodu prosazovat i za cenu vzpoury proti systému je nadčasové a svým způsobem stále aktuálnější. Stejně nestárnoucí je motiv manipulace a názorná studie technik, jakými se vrchní sestra snaží ovládnout celý mikrosvět psychiatrické léčebny. Nicméně, podle mého názoru, román jako celek značně zestárl. Zamřel jednak motiv ztracených indiánských území a s ním související rodové trauma náčelníkovy syna, ale také motiv společenské determinace, která vedla Billyho matku k nevybíravým hodnocením volby jeho první partnerky. To vše by se dalo vyřešit. Co ovšem vyšlo z kurzu doby nejvíce je onen společenský pocit Ameriky padesátých a šedesátých let. Tedy pocit, který je hnacím motorem k jednání a k postojům postav, jejich zázemím i východiskem. Pokud dnes inscenujeme Přelet nad kukaččím hnízdem, je bezpodmínečně nutné tuto absenci nahradit a naservírovat postavám nový důvod k jejich frustraci. K frustraci, která většinu z nich dovedla až ke zcela dobrovolné izolaci za zdmi psychiatrické léčebny. Souboru Divadla v Lidovém domě Vsetín se najít postavám nové výchozí motivy nepodařilo. Do své inscenace vložil nemalé úsilí. Je skvěle vyobrazen kolorit psychiatrické léčebny a dobře herecky charakterizovány figurky, jež ho utvářejí. To vše zbytečně, protože se inscenátoři spokojili s obyčejným převyprávěním příběhu namísto toho, aby tímto příběhem divákům sdělili téma hry.

Ve vsetínské inscenaci se toho hodně řekne, ale málo se stane. Soubor má vztah k tématu svobody a s chutí zkoumá životní situace, kdy je vzpoura nejlepším možným řešením. Tématu dobře rozumí. Velké rezervy jsou ovšem v práci s dějovým plánem inscenace. Které okamžiky v ději jsou těmi zlomovými? Proč jsou zlomové? Co jim musí nutně předcházet a co musí naopak nezbytně následovat? To jsou otázky, které, soudě podle viděného představení, nebyly během práce na inscenaci dostatečně přesně zodpovězeny. Kdy hraje McMurphy karban z vášně a kdy už jako projev vzpoury proti systému? Do kdy jsou vůči McMurphyho ostatní pacienti zdrženliví a kdy se stává jejich nepsaným vůdcem. Jak – a hlavně kdy, ve kterých momentech a PROČ – se proměňuje zprvu chladný vztah předsedy patientské samosprávy k novému nepsanému vůdci McMurphyho? Jaký má vývoj postava vrchní sestry a jaká konkrétní dějová fakta (a hlavně jaké dramatické situace) určují zlomové okamžiky tohoto vývoje? Všechny tyto a mnohé další otázky zůstávají ze strany inscenátorů nezodpovězeny. Sečteno a podtrženo, herci nám energicky převyprávěli příběh, který zůstal režijně zcela nevyložen. A nekonal se ani výklad herecký – většina účinkujících své role spíše splnila, než aby je herecky naplnila osobitým výkladem, který by dal najevo, jaký má postava vztah k tématu hry. Nejlépe své figury vyložili Pavel Koňářík jako Dr. Spivey a Mirka Kocůnová jako Candy.

Inscenaci naprosto chyběl postupný vývoj charakteru hlavního hrdiny. Na začátku hry se přeci přichází McMurphy do léčebny prostě jen tak zašít a doklepat tam trest v domněle příhodnějším prostředí než jakým je věznice. A příležitostně se snaží oškubat při karbanu kohokoli, kdo se naskytne. Jeho povaha se ovšem postupně proměňuje. A neproměňuje se náhodou, nýbrž na základě prožitých skutečností. Z inscenace není ani trochu patrné, že by se McMurphy vnitřně vyvíjel. Natož pak kdy, jak a proč. Tím je ochuzena nejen jeho postava, ale především postava vrchní sestry. Pokud vznikne dojem, že je McMurphy od samého počátku čistě kladnou figurou, je celý jejich konflikt černobílý a dramatická postava vrchní sestry značně zploštěna.

Jako vysoce problematické vnímám rovněž monology náčelníka Bromdena pouštěné z nahrávky. A nemám tím ani tak na mysli polemiku o aplikovaném severomoravském přízvuku, kterou jsme zaznamenali na rozborovém semináři. Problém je v tom, že jsou naprosto nevyložené. Není z nich vůbec patrné, co si postava myslí, proč tyto monology vlastně říká. Jde o oblundně mechanické čtení bez sebemenší interpretační přidané hodnoty.

Líbilo se mi to, bavit jsem se. Akorát první fázi jsem trochu prospal, protože jsem po náročném dnu.

Pavel, Strakonice

Myslím, že museli mít velkou odvahu se poprat s tak ikonickým dílem. Za mě se toho zhostili se ctí. Možná bych víc škrtala, v některých chvílích to padalo, ale za mě dobře!

Zuzka, Brno

Moc jsem nepochopila, proč a o čem to hráli.

Lída, Praha

Super, bylo to výborné! Uchopit to téma není vůbec jednoduché, ale myslím, že tohle bylo dobře pochoopené, nebyla tam žádná hluchá místa. Bavit jsem se velice dobře.

Jan, Praha

Jak z McMurphyho udělat Švejka...

Eva, Lázně Toušeň

První část byla taková mírnější, ale druhá už byla super!

Marek, Strakonice

Když už jsme u postavy náčelníka Bromdena, zmiňme jeho zcela nesmyslné vytržení baterie, se kterou si měl prokletit cestu ven (vyrazit dveře, okno, překonat jakousi překážku). On baterii vytrhne a odhodí. Nijak nám jevištně nezdůvodní proč. A pak odejde nezamčenými dveřmi. (Ano, v dramaturgii se na rozdíl od filmu také nepočítá s demolicí dveří, ale je tam důmyslně vystavěn moment, kdy vrátný ve dveřích zapomene klíče). Ve vsetínské inscenaci je odchod Bromdena vyřešen nejsměšnějším možným způsobem. Jsem přesvědčen, že všechny problémy inscenace souvisí s její kolektivní režií. Kolektivní režie u tak náročného kusu je zkrátka nonsens. Jde o talentovaný soubor, který se nebojí výraznějších dramaturgických výzev. Je škoda, že si nedokáže najít režiséra, který by inscenaci vybavil alespoň bazální interpretací (zde nebyla vůbec žádná) a který by nedopustil, aby byl hrdina jako McMurphy hereckou realizací postavy degradován na rebela bez příčiny.

Luděk Horký

ŽÁDNÁ POSTAVA NENÍ ŠŤASTNÁ

Rozhovor s režisérem inscenace Amazonie Radkem Šedivým

Sledovali jste při tvorbě inscenace telenovely?

Ne, ale bohužel jsem tím tak nějak postižený, že si je notoricky ještě pamatuji a znám. Inspirace tam byla veliká. A hercům jsem říkal, aby se podívali, jaký způsob používají v Esmeraldách, Divokých andělech...

Které téma vás na předloze zaujalo nejvíce?

Pro mě byl nejtěžejnější vztah hlavních postav – Edmunda a Anety. A ten jejich přerod ze studentského života do života, který má závazky, který vyžaduje nějakou nebezpečnost.

Je to něco, co nyní v souboru řešíte?

Nemyslím si, že to teď aktuálně řešíme, ale přijde mi to jako silné období v lidském životě.

Jak jste k postavám přistoupili?

Osobní vhléd – v jednu chvíli jsem si uvědomil, že vlastně každá ta postava je něčím „na pěst“.

Je. A žádná není šťastná. V tom je základ toho, co dělá dynamiku hry. Všechny postavy jsou svým způsobem nešťastné a neuspokojené. A to mě na tom samozřejmě také bavilo. Protože jediný Indián je pravý.

Jak inscenace vznikla, kdo přišel s předlohou?

Před třemi lety jsme tady byli se Srnkami (T. Svoboda), které jsem režíroval. Kamarád Mikoláš Tyc, který v tu dobu dělal v Buranteatru v Brně Amazonii, se přijel podívat k nám na reprízu inscenace a říkal: „Mám text, který by tě mohl zaujmout, přečti si to.“ Byl jsem z něj nadšený. Pak ležel nějakou dobu u ledu, protože jsme měli v souboru jiný dramaturgický plán. Čekal jsem, až na něj přijde vhodný čas. Pak jsme se do toho opřeli. Nemyslím, že bychom inscenaci tvořili nějakým rozdílným způsobem, než jiné inscenace. V jednom ale ano, protože pracujeme pod domem dětí a mládeže a prostory divadla sdílíme s několika dalšími soubory a začínáme se o ně trochu prát. Takže času nebylo mnoho. Amazonii jsme nazkoušeli nestandardně během čtyř měsíců. Obvykle zkoušíme od září do května.

Tedy jste musel přijít už s určitou vizí. Je to tak?

To neříkejte před souborem. Samozřejmě jsem vizí měl, ale musím se přiznat, že se v průběhu zkoušení značně vyvíjela. Konečný výsledek tak mé původní vizí neodpovídá. Ne, že by byl horší, ale je prostě jiný. Dost vypovídající je například to, že v poslední

třetině zkoušení jsme vyškrtali asi 45 stránek textu. Zkoušení tedy bylo opravdu dynamické. A myslím, že bylo pro všechny zúčastněné náročné.

Máte za sebou dvacet let existence souboru. Jak dlouho jsou v souboru herci z Amazonie?

Teď jsme to reálně počítali. Máme v souboru sedm členů, kteří jsou z původní sestavy a stále jsou hrající. Když soubor vznikal, měl 12 - 14 členů. Takže minimálně polovina z nich tu ještě stále je. V Amazonii je většina členů v souboru přes 15 let.

Kolik vás je v souboru dohromady?

Oscilujeme mezi osmnácti a dvaceti členy. Trochu jsme z organizačních důvodů rezignovali na celosouborové inscenace. Už nám není dvacet, abychom byli na výškách a měli čas kdykoli. Sehnat dvacet lidí na představení je řádově horší než sehnat sedm. Takže teď zkoušely dvě skupiny proti sobě. Máme také výhodu, že jsme přemluvili ke spolupráci zajímavé režiséry: Štěpán Pácl s námi dělal Zlatého draka, Milan Schejbal Dokonalou svatbu. Pro lidi v souboru je to jako za odměnu, že si vyzkouší pracovat i s někým jiným, profesionálem, který má co říct.

Jonáš Konývka

OSVĚŽUJÍCÍ ZÁŽITEK, KTERÝ TRVAL DÉLE, NEŽ MĚL

Amazonie je zábavná a hořká komedie z prostředí herců, kteří jsou postaveni před dilema, jestli dělat opravdové, “velké” umění v divadle, nebo klesnout, “ušpinit” se třeba i prací v televizním seriálu. Polský dramatik Michal Walczak ve hře ironizuje nejen stupiditu seriálů a jejich primitivních zápletek a dialogů, ale i úroveň herců, režisérů. Na druhé straně nešetří ani zastánce opačného tábora, kteří mnohdy nevědí, jak by to “pravé” umění mělo vypadat, a upadají zase do jiných klíšé. Zároveň je to text o rozpadu jednoho konkrétního páru a prostřednictvím ústřední dvojice vypráví i o mladé generaci obecně.

Hra se na česká jeviště dostala velmi brzy po svém polském uvedení. Premiéru měla v únoru 2011 ve varšavském Tadeusz Łomnicki Theatre in Wola, česká premiéra proběhla v brněnském Buran Teatru o osm měsíců později. Nyní ji tedy do Volyně přivezl Ty-já-tr/HROBESO z Prahy.

Nejsilnější stránkou představení jsou jednoznačně herecké výkony. Režisérovi Radku Šedivému se podařilo přesně trefit typově obsazení, zbytek pak obstarají sami herci. Obzvláště pak Filip Brouk v roli Mundka, Ondřej Pečený jako režisér telenovely a Martin Holzknicht jako Kryštof. Obvykle patřívá k předchozí trojici ještě Anna Poláková v roli Anety, ale tentokrát jako by jí scházela energie, zaujetí a hlas.

Právě energie a zaujetí je to, čeho se tentokrát inscenaci místy nedostávalo. Jedním z faktorů, proč tomu tak je, jsou odbyté situace, respektive jejich tečky. Inscenace je vlastně sladem klipů, epizod, komiksových stripů, které musí mít jasné a hlavně ostré předěly. Tentokrát řada epizod jaksi vyšuměla, dohrála se bez konce. A v tu chvíli přestává představení bavit, protože kouzlo Amazonie je právě v pointách. Epizody, místo aby rytmizovaly vyprávění a hraní, překryjí jevištní akci šedí a nudou. A představení jako celek ztrácí rytmus.

Rytmu vůbec nepomáhají nefunkční a zbytečné přestavby, které jsou občas nadbytečným tělocvikem a ačkoli je jim věnován veliký prostor a strhávají na sebe divákovu pozornost, nenesou význam či sdělení. Jen bohužel zpomalují spád celého představení a říkají nám jen to, co poznáme i jinak a jednoduše.

V inscenaci se poněkud tluče to, že paravany jsou stylizovány a kromě scény traileru soap opery neslouží ke konkrétnímu a realistickému účelu, kdežto ostatní rekvizity a kulisy jsou výsostně realistické (stůl, židle apod.) Pokud by došlo k sjednocení a hlavně vyčištění, nebyly by dlouhé zdržující přestavby tolik potřeba.

I přes výhrady bylo včerejší představení milým, vtipným a hlavně osvěžujícím zážitkem, který si uchovají mnozí diváci dlouho v paměti. Inscenace staví na hravosti a hře, na čiré radosti z pobytu na jevišti, a toho se dostalo od některých protagonistů měrou více než bohatou. A od těch, kteří včera s energií šetřili, přijde jistě někdy jindy. Protože herci i režie na to mají.

Martin Rumler

Herecky hezké.

Petra, Karlovy Vary

Jelikož jsem viděla inscenaci počtvrté, tak myslím, že tím rovnou vyjadřuji svůj názor.

Tereza, Praha

Byly tam krásné vtípky. Nádherně zahrané natáčení. To mě opravdu velmi bavilo.

Vojta, Říčany

Inscenaci jsem viděl před časem v Praze v původní verzi, nyní jsem viděl novější verzi a líbí se mi mnohem víc.

Štěpán, Klášterec nad Ohří

Bylo to vtipné, hezká nadsázka. Možná bych to malinko zkrátila.

Iva, Teplice

Přes značnou délku a ne zcela čistou klipovitou formu – zvláště ve druhé polovině – s představením jdu, baví mě a po většinu času i zajímá. Především zásluhou vyrovnaných a nadprůměrných hereckých výkonů.

Honza, Karlovy Vary

OBEČNÉ TADY NEMÁ MÍSTO

Souborový herecký seminář DIVADLA (bez záruky) PRAHA - lektorka Kateřina Fixová

Na letošním Divadelním Pikniku byla poprvé možnost přihlásit se na seminář hromadně jako soubor. Do prvního a vlastně letos i jediného takového semináře jsem měl možnost ve dvou dnech nahlédnout. V čem tkví výhoda souborového semináře? Frekventanti semináře v tom očividně mají jasno: „Odpadá takový ten pocit studu, dělat trapnost před někým jiným. Tím, že se známe, můžeme být trapní před sebou pořád. Můžeme se uvolnit.“

Než se však dostanu k obsahu semináře, začnu od píky. Kdo s kým pracuje a jak se to celé stalo? Herečka a dramaturgyně Kateřina Fixová popisuje genezi domluvy semináře se souborem DIVADLO (bez záruky) PRAHA: „Sami dostali na výběr, jaké téma by je zajímalo, co by potřebovali. Přišli s tím, že chtějí herectví. Jedná se o soubor, který se především zaměřuje na současné texty, a teď se pustili do Shakespeara. Přišlo jim tak zajímavé setkat se s jinými žánry a styly a trochu si ošlapat, jaký různý materiál pro ně herec na jevišti potřebuje. Tehdy jsem byla oslovena.“ Nutno bokem dodat, že má Kateřina Fixová bohaté lektorské zkušenosti jak z různých přehlídek amatérského divadla, mnohaletého vedení Kurzu praktické režie spolu s Milanem Schejbalem, tak např. i z osobních konzultací a pomoci různým souborům: „Pakliže se dodržuje to, že tam člověk nejede postavit inscenaci, či ji předělat, ale jede tam pomoci v nějakých konkrétních věcech, ve kterých si soubor neví rady, pak to smysl vždy mělo.“

Lektorka si pro seminaristy připravila asi třicet výňatků z divadelních her. Pro jistotu zopakují méně pozorným čtenářům – třicet! Pedagogický záměr tak musí být všem jasný. Cílem není zabývat se

hloubkově vybranými žánry, ale ukázat na co největším počtu a co nejširším spektru různé možné přístupy k inscenování. A to skrze praktickou tvorbu na jevišti, scénování vybraných dialogů z her od současnosti po Shakespeara. Seminaristé se tak v průběhu týdne setkávají např. s Višňovým sadem (Čechov), Habaďurou (Cooney), Čiňany (Frayn), Romeem a Julií (Shakespeare), Nádražím Victoria (Pinter) a Broukem v hlavě (Feydeau).

Příznání: Na semináři jsem byl účasten dva dny i kvůli tomu, že jsem sám chtěl zažít víc umělecko-pedagogické práce

Kateřiny Fixové. Je neskutečně energická (herečka se v ní nezapře) a neustále se snaží hledat vnitřní logiku dialogu a jednání (dramaturgyně také ne). Kombinace je to zvláštní, ale velmi zajímavá. S každým výňatkem z divadelní hry pracuje na semináři vždy stejným postupem.

Začíná dramaturgickým rozborem situace, postav, žánru, ve kterém je hra napísána. Možná si říkáte, proč na hereckém semináři řešit dramaturgii. Kateřina Fixová vysvětluje: „Je to hrozně důležité. Myslím, že herec musí především pochopit, co říká. Nemusí být intelektuál. Nemusí si vše dočítat, kdy, proč a jak se to stalo, teorii dramaturgie... Ale uvědomit si, co všechno ta věta může obsahovat.“

Po dramaturgické práci od stolu, která ale netrvá vůbec dlouho, přichází z logiky věci praktická herecká práce na jevišti. Kateřina Fixová staví situaci, neustálými dotazy hercům konkretizuje do nejmenších detailů jejich jednání. Obecné tady nemá místo. Ráda také často „skočí“ na jeviště a rovnou zahraje, jak hereckou poznámku myslí. Nenutí své prostředky seminaristům. Jen nabízí možnosti, aby se co nejrychleji mohli společně pochopit a posunout se: „Bylo pro mě hrozně těžké seminář vymyslet tak, abych je nerežirovala. Nebo je režirovala minimálně. Tak jsem si řekla,

že na scénu nepustím víc než dva lidi, abychom hledali obsah toho, co říkám, proč to říkám, eventuálně i nějakou partnerinu.“

Co na seminář říkají členové ĎBZ:

- Jsme především nadšení z Káti, protože je skvělá. Má obrovský rejstřík a je obrovská zábava se na ní dívat.
- Pochopil jsem, jak jednoduché může být hrát, když člověk rozumí tomu, co a proč má dělat na jevišti.
- Káťa se nás neustále ptala: „Rozumíš tomu?“ Nikdy jsem se s tím nesetkal a je úžasné, když se takto někdo ptá.
- Byla to moje první zkušenost s divadelním seminářem. A jsem nadšený. Z přístupu Káti, logického vysvětlování, jak nám to ukázala. Myslím, že mi to dalo spoustu pohledů na různé žánry, jak se to dá dělat. Na třech, čtyřech větech nám byla schopná situaci krásně rozebrat.
- Člověk je vděčný, že může strávit čas s profesionálkou. Po letech, kdy se o něco snaží, je úžasné si to vyzkoušet.
- Ještě bychom chtěli uvést do záznamu, že Kátě děkujeme za její čas a energii, kterou do nás nalila. A že jí přejeme (celý soubor najednou sborově, pozn. red.) všechno nejlepší k narozeninám!

Jonáš Konývka

ČOKOLATÉ – ČOKOČOKOČOKOLATÉ

Seminář Dramatická postava – lektor Štěpán Pácl

Účastníci kurzu pod vedením Štěpána Pácla se v úterý dopoledne vydali na volyňské náměstí a vyzkoušeli si tzv. slow motion. Cílem byl co nejpomalejší, nejjemnější a nejcelistvější pohyb. Zkrátka zpomalené přehrávání video záznamu. Jediné, co během této zvláštní hodiny klidu nikdo nedokázal zpomalit, byly vlasy vlající ve větru a voda šplouchající v lahvi na dně kočárku. Tedy jen do doby, než si kočárek i s miminkem odvezla nezúčastněná paní, zatímco krásně zpomalená maminka se nezmohla na víc než natažení ruky. Kromě „uloupení dítěte“ si prožili, jak přijmout, že když si na vás sedne vos, nemůžete se rychle ohnat, jak reagují projíždějící řidiči v kamionech na zpomaleně stopující paní na okraji obrubníku nebo jaké to je, když čtvrt hodiny míříte k lavičce, ale chvíli před dosažením cíle vám ji zasednou lidé, kteří se přihnali z opačného konce náměstí.

A tak se učitelka, studentka, podnikatelka a moderátorka v jedné osobě, business analytik a novinářka potkali ve vlastním čase a prostoru. V semináři se snaží objevit odpovědi na otázky,

jako např. „Mám jako herec hledat sebe v postavě nebo postavu v sobě?“ „Jak se přetělesnit a předuševnit v někoho jiného?“ „Jak herecky zpracovávat emoce, které ve mně daná postava vzbuzuje?“ „Jak je tvarovat tělesně a v prostoru?“ „Jak myslet jako někdo jiný a jak se na jevišti někým jiným stát?“

„Cesta vede vždycky k sobě, k pojmenování a objevení svých možností a odstranění toho, co mi brání se vnímat celkově, co mi brání v tvůrčí činnosti. Odstranit bloky, pohybové návyky, stereotypy. Nebo spíš o nich vědět a vědomě s nimi pracovat. Potom může nastat tvůrčí práce. Cesta k někomu jinému, postavě, vždy vede přes to, že musím vědět, kdo jsem já. A není to jen ve filozofickém poznání sebe sama, ale spíš v pocítění možností vlastního těla,“ vysvětluje Štěpán Pácl.

Při jednom cvičení dostali účastníci za úkol opustit realistickou pravděpodobnost. Uf. Co s tím? Postupně se na pomyslném jevišti vystřídal pět lidí, kteří v sobě objevili nějaký svůj stereotypní návyk, předvedli ho, zkusili zablokovat a

následně rozvinout. Co do intimity, je tenhle kurz dost intenzivní. A to nejen po duševní, ale i po fyzické stránce, neboť hned další cvičení vyžadovala celkem těsný tělesný kontakt. Však taky, jak říká jedna z účastnic semináře, „pro mě to není kurz, ale divadelní terapie“. A Páclovo vedení zjevně skvěle funguje, protože mnozí z nich se k němu vrací a nešetří chválou: „Kurz naprosto předčil má očekávání“, „Na Štěpána jsem měla samá skvělá doporučení a ta rozhodně nezklamala“ nebo „Naplnuje mě to, je to intenzivní a krásná práce“.

Po pěti dnech semináře je atmosféra velmi vřelá, přátelská, a to i přesto, že se frekventanti až na jednu výjimku do té doby mezi sebou neznali. „Snažím se jim umožnit se uvolnit, dotknout se sám sebe, něco zacítit. Záleží na každém účastníkovi, jestli chce na něco přijít, jak daleko se dostane. Já je můžu někam chvilku vést, ale kam až budou chtít, to záleží vždy na nich!“ Mile a otevřeně mezi sebe přijali i cizí element z redakce, který všem ještě jednou děkuje za jedinečnou zkušenost a omlouvá se za zkažené čokoládové latté ;-)

Asi půl hodiny před koncem pátého seminářového bloku pronese Štěpán větu: „Teď si uděláme prostorovou improvizaci a pak se dostaneme na lásku.“ Na lásku jsme se nedostali.

Adéla Červenková

BURKE CUP

...dokončení ze strany 1

se zabývat výtvarnou složkou divadla - tím, co představení může nebo nemůže přinést. Pro mě je to o tom, že člověk by měl o divadle vědět co nejvíc obecně. Ale jestli má nápady nebo nemá, to ho nikdo nenaučí.

Navzdory studiím na DAMU a práci na profesionálních scénách se vaše linie kontaktu s amatérských divadlem nepřerušila.

Nepřerušila. A doteď amatérské divadlo ještě občas dělám, když je na to čas. Letos jsem dělala výpravu Ludkovi Horkému do Radaru k Ostře sledovaným vlakům, teď bych měla spolupracovat s Libicí. Takže občas se k amatérskému divadlu vracím. A za rok možná tady budu sedět na opačné straně stolu.

Když přijdete na představení a na první pohled se vám scéna nelíbí, dokážete se od toho odpoutat a dát té inscenaci šanci?

Myslím, že ano. Navíc si myslím, že jsem v tomhle docela benevolentní.

Jste typ člověka, a výtvarníka, který trvá na svém, nebo diskutujete a hledáte víc možností řešení?

Netrvám na svém, protože u divadla to nejde přes sílu. Všichni musí být spokojení. Nechtěla bych, aby třeba herečka hrála v kostýmu, který se jí hnusí, protože vím, že by to pro ni bylo těžké. Stejně tak nechci, aby se herci potáceli v dekoraci, která jim překáží. Nemyslím si, že jakýkoliv výtvarný záměr má takovou prioritu před těmi dalšími. Divadlo je kolektivní věc, takže to musí vyhovovat všem. A vždycky si říkám, že problém nemá jen jedno řešení, je jich celá řada. Jen je potřeba přijít na to řešení, které vyhovuje všem. Já to mám spíš tak, že ať už se to týká scénografie, kostýmů nebo režie, cítím jako povinnost mít připravené nějaké své řešení, svůj zdůvodněný návrh, ale není pro mě problém jej posunout jinam a souhlasit s novým řešením.

V roce 2014 jste v rozhovoru pro

zpravodaj Pikniku mluvila o tom, že chystáte adaptaci Draculy pro děti.

Jak to dopadlo?

To už je dávno! Ale stále se hraje v Divadle rozmanitostí v Mostě. Mezitím jsem dělala ještě jednu činoherní věc, ne úplně pohádku, spíš rodinné představení, a to v Příbrami. Je to Vinnetou. S klasickým Vinnetouem má společné jen hlavní postavy, jinak je to taková taškařice. V Mostě budu na podzim dělat další loutkovou pohádku, a to bude adaptace King Konga.

Zmínila jste práci na třech dětských představeních – znamená to, že divadlo pro děti je vám bližší než pro dospělé? Nebo co je váš divadelní šálek kávy?

Nemám úplně preferenci. Líbí se mi, když je divadlo dobré. A popravdě řečeno mě vlastně nejvíc baví to střídat. Kdybych měla nějakou dlouhou dobu dělat jen jedno, toužila bych se konfrontovat s něčím úplně rozdílným.

Celý váš výtvarnický život jste tedy na volné noze?

Je to tak. Souvisí to jednak s tím, co říkám, ale částečně také s provozní realitou, která se mnou nemá nic společného, a to je ta, že dnes mají výtvarníci angažmá jen málokdy.

Jak se při tak rozmanité práci dá naplánovat váš čas?

Špatně. Když je člověk na volné noze, a zvláště u divadla, jsou období, kdy nevíte, kam dřív skočit. Letos se mi poprvé stalo, že jsem jeden den musela být na třech zkouškách. To je pak šílené to stihnout. Dost často se to takhle nakupí. Režisér si přece jenom může trochu určovat harmonogram zkoušek, ale výtvarník je v pozici, kdy termíny dostane a „starej se“. Plánuje se to velmi těžko. Jsou období, kdy člověk neví, kam dřív skočit, a pak je zase období, kdy nic není. Na volné noze u divadla nikdy není práce tak akorát. Buď jí je přespříliš, nebo jí je málo.

Adéla Červenková

Divadelní hry v Knihovně NIPOS

Divadelní fond Knihovny Národního poradenského a informačního střediska pro kulturu (NIPOS) nabízí ucelený soubor divadelních her (téměř 3000 titulů) pro dospělé, loutkářské a dětské soubory. V nabídce jsou nejen hry pro dospělé a mládež, ale i mnoho her pro dětského diváka. Katalog divadelních her je propojen s Databází českého amatérského divadla, ve které je možné dohledat jednotlivé inscenace vybrané divadelní hry amatérskými soubory. Knihovna dále nabízí rozsáhlou divadelní literaturu včetně publikací vztahujících se k dramatické výchově.

Knihovna je otevřena každý den v budově NIPOS na Fügnerově náměstí 5 v Praze: Po 13-16, Út 9-11 a 13-16, St 13-17, Čt 9-11 a 13-16, Pá 9-11

knihovna.nipos.cz, knihovna@nipos.cz, 221 507 951

OPRAVY A OMLUVY

- Jednohubky jsou chutné a fajn. Pokud se používají správně ingredience. Poznámka redakce ve zpravodaji číslo 6 z 5. července v reakci na představení Grönholmova metoda nebyla správná. Redakce uvedla, že hodnocení představení srovnávám s inscenací Analéma, což bylo pro mě druhé odpolední představení. Měla jsem ale na mysli inscenaci Dva, kterou jsem téhož dne zhlédla jako první. Došlo k nedorozumění. Vysvětluji to proto, že inscenaci Analéma považuji za moudrou, laskavou, humornou a do jisté míry i odvážnou výpověď a její protagonistky mají můj obdiv.

Iva, Rájec

- V 2. čísle zpravodaje jsme se v jedné z otázek ptali na letošní sezónu v Úpících. Správně jsme se ovšem měli zajímat o Úpici, kde SDO Alois Jirásek sídlí. Za neúmyslné zmnožení obce se omlouváme.

Milý Martine.

Reaguji na Tvou výzvu k vysvětlení postavení (a posazení) muže a ženy – zpravodaj č. 5, str. 6, článek „To je teda situace“.

Obecně je čestné místo vždy na pravé straně. A tak žena, jakožto společensky významnější osoba, vždy zaujímá místo po pravé straně muže. Samozřejmě existují i výjimky. Jednou z nich je například návštěva kina či divadla, kde by žena nikdy neměla sedět na kraji řady, a to i za cenu toho, že se usadí po mužově levici. Stejně pravidlo by mělo platit kupříkladu i při děkovačkách – tzn. nestavte ženy na kraj řady ;-)

V článku zmiňuješ situaci u stolu. Odhlédnu teď od jevištního zpracování, ale pakliže se v běžném životě koná společenská akce vyžadující stolování, hostitel a hostitelka nesedí vedle sebe, nýbrž naproti sobě. Společensky nejvýznamnější žena v této společnosti pak zaujme čestné místo po hostitelově pravici, společensky nejvýznamnější muž místo po pravici hostitelky. A tak dále.

Že mě v naší obrovské redakci necháváte sedět po všech vašich mužných levicích, je společensky zcela nepřijatelné. A tak s Tebou ani nepůjdu na slíbeného panáka, protože se bojím, že si neumíš uvázat kravatu, jak se sluší a patří.

Adéla

FAGI

PROGRAM

Pátek 6. července 2018

Pošumavská tržnice, 10.30 – 11.45 a 17.00 – 18.15

Divadlo Brod Uherský Brod / režie: Roman Švehlík

Isabelle Doré: César a Drana

Na Nové, 14.00 – 16.25

Dobřichovická divadelní společnost / režie: Petr Říha

Ray Cooney: Peklo v hotelu Westminster aneb Dva do jedné

Na Nové, 19.30 – 21.20

VODVAS (Volyňské divadelní studio) / režie: Jaroslav Kubeš

Jean Dell, Gérald Sibleyras: Ať žijou Hoštice

Na Nové, 22.00 – 00.00

Diskuse (Peklo v hotelu Westminster aneb Dva do jedné, Ať žijou Hoštice, César a Drana)

Stan, 22.30 (doprovodný program)

Blondýna (koncert)

Sobota 7. července 2018

Stan, 10.00

Příběhy Martina Haka – setkání s vypravěčem (doprovodný program) (pro děti)

Na Nové, 14.30 – 16.00

DS D3 Karlovy Vary / režie: Anna Ratajská
Vladimír Körner: Psí kůže

Na Nové, 18.00 – 19.30

V.A.D. Kladno / režie: V.A.D. Kladno
Karel Čapek, Kazimír Lupinec, V.A.D. Kladno:
Válka s mloky

Na Nové, 20.30 – 21.50

Diskuse (Psí kůže, Válka s mloky)

Městská plovárna, 20.30 – 22.00, (doprovodný program)

Ondřej Hejma a Volyňská partička
koncert

Městská plovárna, 22.30

Slavnostní zakončení Divadelního Pikniku Volyně 2018, vyhlášení výsledků a předání ocenění

MINISTERSTVO
KULTURY

Jihočeský kraj

Zpravodaj XXVII. celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2018.
Redakce: Adéla Červenková, Martin Rumler,
Jonáš Konývka, David Slížek. Vydává
Volyňská kultura. Náklad 100 výtisků.